

12.6 Štirikotnik in pravilni n -kotnik

Štirikotnike delimo glede na število parov vzporednih stranic v tri skupine:

- **paralelograme**, ki imajo dva para vzporednih stranic;
- **trapeze**, ki imajo en par vzporednih stranic;
- **trapezoide**, ki nimajo nobenega para vzporednih stranic.

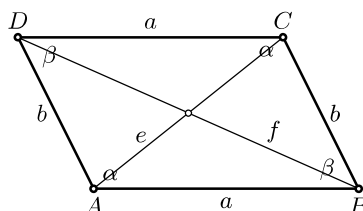
Vsak štirikotnik ima dve diagonali.

Diagonala e povezuje oglišči A in C , diagonala f pa oglišči B in D .

Izrek 12.107. Vsota notranjih kotov štirikotnika je 360° .

$$\alpha + \beta + \gamma + \delta = 360^\circ$$

Paralelogram

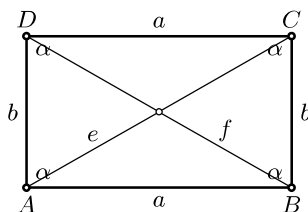
Izrek 12.108. Naslednje trditve so enakovredne in karakterizirajo paralelogram:

1. Poljubni nasprotni stranici sta skladni ($|AB| = |CD| = a$ in $|AD| = |BC| = b$).
2. Diagonali se razpolavljata.
3. Poljubna sosednja kota sta suplementarna ($\alpha + \beta = 180^\circ$).
4. Poljubna nasprotna kota sta skladna.

Višina paralelograma je razdalja med vzporednima stranicama.

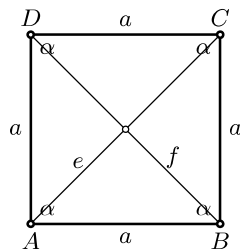
Paralelograme delimo na *pravokotne* in *poševnokotne* oziroma na *enakostranične* in *raznostranične*.

Definicija 12.109. **Pravokotnik** je pravokotni raznostranični paralelogram.

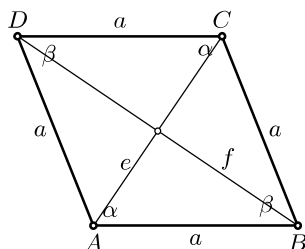
Diagonali v pravokotniku sta skladni ($e = f$) in se razpolavljata; vsi notranji koti so pravi ($\alpha = 90^\circ$); višine so stranice same.

Definicija 12.110. *Kvadrat je pravokotni enakostranični paralelogram.*

Diagonali v kvadratu sta skladni ($e = f$) in se razpolavljata in razpolavljata notranje kote, sekata se pod pravim kotom; vsi notranji koti so pravi ($\alpha = 90^\circ$); višina je stranica sama.

Definicija 12.111. *Romb je poševnokotni enakostranični paralelogram.*

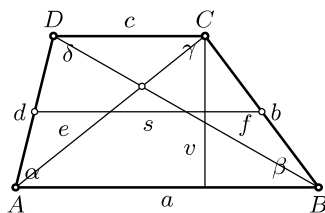

Diagonali v rombu se razpolavljata in razpolavljata notranje kote, sekata se pod pravim kotom.

Trapez

Definicija 12.112. *Trapez je štirikotnik, ki ima en par vzporednih stranic.*

Vzporedni stranici imenujemo **osnovnici** trapeza, preostali dve stranici pa **kraka** trapeza.

Višina trapeza je razdalja med osnovnicama.

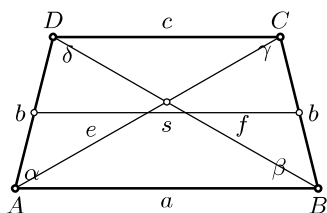
Definicija 12.113. *Srednica trapeza je daljica, ki povezuje razpolovišči krakov trapeza.*

Izrek 12.114. *Srednica je vzporedna je osnovnicama, njena dolžina je enaka aritmetični sredini dolžin obeh osnovnic:*

$$s = \frac{a + c}{2}.$$

Trditev 12.115. *Kota ob istem kraku sta suplementarna ($\alpha + \delta = 180^\circ$ in $\beta + \gamma = 180^\circ$).*

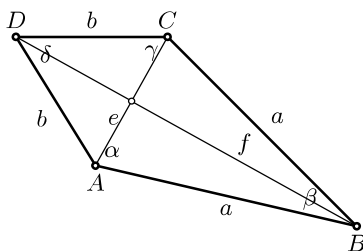
Definicija 12.116. *Enakokraki trapez je trapez, katerega kraka sta skladna.*

Enakokraki trapez ima skladni diagonali ($e = f$) in skladna para kotov ob isti osnovnici ($\alpha = \beta$ in $\gamma = \delta$).

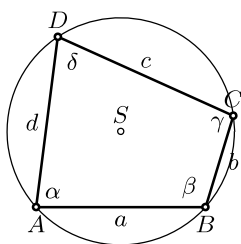
Trapezoid

Definicija 12.117. *Deltoid je štirikotnik, ki ima dva para sosednjih skladnih nevzporednih stranic.*

Diagonali deltoida se sekata pod pravim kotom. Daljša diagonala razpolavlja krajšo in oba notranja kota. Preostala kota sta skladna.

Definicija 12.118. *Tetivni štirikotnik je štirikotnik, katerega stranice so tetive neke krožnice.*

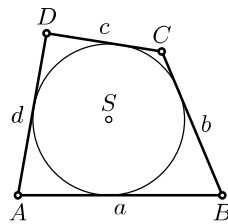

Izrek 12.119. *Nasprotna kota tetivnega štirikotnika sta suplementarna:*

$$\alpha + \gamma = \beta + \delta = 180^\circ.$$

Trditev 12.120. *Če sta v štirikotniku nasprotna kota suplementarna, mu lahko očrtamo krožnico.*

Definicija 12.121. *Tangentni štirikotnik* je štirikotnik, katerega stranice so odseki na tangentah neke krožnice.

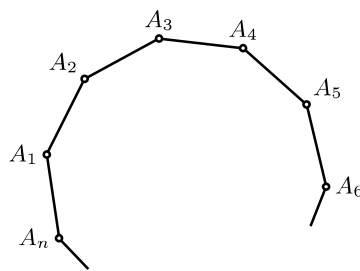

Izrek 12.122. Vsota dolžin nasprotnih stranic tangentnega štirikotnika je enaka vsoti dolžin drugih dveh nasprotnih stranic:

$$a + c = b + d.$$

Pravilni n -kotnik

Definicija 12.123. *Pravilni n -kotnik* ima vse stranice enako dolge in vse kote enako velike.

Izrek 12.124. Vsota notranjih kotov trikotnika je $(n - 2) \cdot 180^\circ$.

Notranji kot pravilnega n -kotnika meri $\frac{n-2}{n}180^\circ$.

Naloga 12.125. Konstruirajte paralelogram $ABCD$ s podatki:

- $a = 4 \text{ cm}$, $b = 3 \text{ cm}$, $e = 6 \text{ cm}$;
- $\alpha = 60^\circ$, $a = 5 \text{ cm}$, $b = 3 \text{ cm}$;
- $e = f = 4 \text{ cm}$, $a = 3 \text{ cm}$.

Naloga 12.126. Konstruirajte trapez $ABCD$ s podatki:

- $a = 5 \text{ cm}$, $b = 4 \text{ cm}$, $d = 3.5 \text{ cm}$, $\beta = 60^\circ$;
- $a = 4 \text{ cm}$, $v = 3 \text{ cm}$, $e = 5 \text{ cm}$, $f = 4 \text{ cm}$;
- $\alpha = 60^\circ$, $a = 5 \text{ cm}$, $e = f = 4.5 \text{ cm}$;
- $\alpha = 60^\circ$, $b = 5 \text{ cm}$, $c = 2 \text{ cm}$, $v = 4 \text{ cm}$.

Naloga 12.127. Konstruirajte deltoid $ABCD$ s podatki:

- $b = 3.5 \text{ cm}$, $e = 4 \text{ cm}$, $f = 5 \text{ cm}$;
- $a = 4 \text{ cm}$, $b = 3 \text{ cm}$, $\delta = 90^\circ$.